

IRK MES'ELELERİ VE TÜRKİYE HALKININ IRKÎ HUSUSİYETLERİ

Prof. Dr. Hâmit Sadî SELEN

Irk mes'eleleri

Yeryüzünde insanları münferid varlıklar olarak değil, millet ve devlet gibi topluluklar halinde mütalâa etmemiz icap eder. Çünkü insanlar ancak bu şekilde coğrafî bir faktördür, ancak bu şekilde bir kültür muhuti meydana getirir, yeryüzüne şekil verir.

Millet ve devlet hayatında dil, hukuk, ekonomi ve siyaset gibi kültür unsurları yanında ırk gibi irsi vasıflara umumiyetle tali derecede kıymet verilir. Bununla beraber zaman zaman ırkî hususiyetlerin bir mesele olarak ortaya atıldığı görülür. Bilhassa Türkiye halkının ırkî hareketleri hakkında dünya ilim âlemi tam bir vuzuhsuzluk içindedir.

Türkler sarı ırktan mı, yoksa beyaz ırktan mı? Bazılarının ileri sürdüğü gibi Türkler aslan sarı ırkdan olup bilahare beyaz ırka ihtilat etmiş melez bir kavim midir? Yoksa doğrudan doğruya beyaz ırkın bir kolu mudur? Bu meseleler üzerinde münakaşaya girişmeden önce ırk sözünden ne anladığımızı belirtmeye çalışalım.

Irk, tamamiyle uzvi bir mefhumdur. Bedenî vasıflar bakımından bir birlerine benzeyen insan gruplarını ifade eder. (race) tabirinin karşılığı olan bu kelime arabçada kök ve damar manasına gelir. İrsanları renk, kafa tası, saç ve gözlerin biçimi gibi bedeni vasıflara göre gruplandırmada kullanılır.

Başlangıçta zoolojinin bir bahsi olarak ortaya çıkan antropoloji ırk meseleleri ile meşgul olup bu gün müstakil bir ilim haline gelmiştir. Bununla beraber ırklar hakkında ileri sürülen nazariyeler henüz ilmi olmaktan uzaktır. Çünkü ekseriya üzvî ve tabiî vasıflar kültür unsurlarından tamamiyle tecrit edilememektedir.

Biz ırk sözünden daha ziyade insanların irsî olan vasıflarını anlamaktayız. Böylece ırk mefhumu kültür mefhumunun tamamiyle zıddıdır. Çünkü kültür bir tabiat vergisi değil belki insanların sonradan kazandığı bir şeydir; doğduktan sonra terbiyenin ve mühitin tesiri ile el-

de edilir ve kaybedilir. Halbuki irkî vasıflar irsîdir, yaradılış ile vücut bulur kaybedilmez.

Fakat insanın bedeni ve fikri vasıflarında ırk ile kültürün müşterek tesirini de görmemezlikten gelemeyiz. Vücudun yapısı ırka aittir; Fakat beslenme ve çalışma tarzı neticesinde vücudun aldığı şekil, çok ata binmeden bacakların eğilmesi, köylülerin yanık yüzlü olması gibi sonradan kazanılan şeyler hep kültürün ve meslek hayatının eseridir.

Bundan dolayı bu gün devlet ve millet halindeki insan topluluklarını incelerken irkî ırsurları kültüren vasıflardan ayırmak oldukça güçtür. Saf ırk toplulukları, soy birlikleri insanlığın ilk çağlarına aittir. Bugünkü millet ve devlet toplulukları ırk bakımından tam bir benzerlik göstermez. Bugünkü sosyal birlikler daha ziyade kültürel vasıflara dayarır.

Daha ziyade tabiî amillerle meydana gelmiş bulunan irki ayrılıkları insanlar arasında kin ve nefret duygusu haline getirenler, hususile bunu siyasî mücadelelere konu yapanlar bugün de ırk meselesine büyük ehemmiyet vermektedir. Bu sebeble bizim de bu konu üzerinde müspet ilmin gerçeklerini hakkile bilmemiz icap eder.

Antropoloji alimleri insan ırklarına tıpkı bir hayvan yetiştiricisinin köpek veya güvercin cinslerine baktığı gözle bakmak isterler. Fakat köpekler ve güvercinler kolay tasnif edilecek müşterek vasıflar arz ettikleri halde insanlar için durum böyle değildir. Meselâ bütün zenciler kısa boylu olmadıkları gibi, bütün sarı derililer de geniş kafalı değildir. Aynı zamanda bütür beyazlar kumral olsa idi dünyada ırk tasnifi kolaylaşır. Halbuki zenciler arasında dünyanın en uzun boylu ve en kısa boylu insanları bulunduğu gibi, sarıların da büyük bir kısmı uzun kafalıdır. Beyazlar arasında siyah saçlıların miktarı da büyük bir yekûn tutar.

İnsan ırklarının başlıca vasıfları üzerinde çok münakaşa yapılmıştır. Derinin rengi, saçın şekli, burun biçimi gibi hususlar hakikatte tespiti güç vasıflardır. Ekseriya kullanılan ölçüler de bir birine çok aykırıdır. Aynı zamanda ölmüş insanların iskeletleri üzerinde bunların bir değeri yoktur. Sor zamanlarda antropologlar ırkların tasnifinde daha ziyade kafa tasını esas olarak almaktadır.

İrkî hususiyetler arasında manevî vasıfların, meselâ mizacın bir değeri olması icap eder. Fakat bir kısım irkî vasıflar gibi bunda da tabiî muhitin tesiri vardır. Zekâ ile ırk arasında sıkı bağıllık olduğu

iddiası da henüz isbat edilememiştir. Bu vadide bir münakaşa konusunda zercilerin beyazlardan dún bir zekâya malik olmaları ırkî hususiyetlerinden mi, yoksa terbiye usullerindeki noksandan mı ileri geldiği henüz hâl edilmemiş bir mesele halindedir.

İrkî vasıflardaki belirsizlik esaslı bir tasnif elde etmeye imkân vermediği gibi, ırkların çok karışmış olması da mevcut güçlükleri bir kat daha arttırmaktadır. Sırf lisan, dir; hukukî ve siyasî prensipler itibarile birbirinden ayrılan bu günkü Avrupa millet ve devletleri umumiyetle başka başka ırklardan müteşekkildir. Diğer kıtalardaki muhaceret ve karışmaların evvelce zan edildiğinden daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. İrk karışmalarında muhaceretler kadar esir ticaretinin de büyük rolü unutulmamalıdır.

Bugün Avrupa halkında esaslı bir ırk ayrılığı tespit edilemez. Almanlar üçte iki Alp, üçte bir Nordik ırktandır. Fransızların yarısı Alp, üçte ikisi Akdeniz ırkıdır. Avrupa halkında ırk farkı gibi gördüğümüz şeyler yetiştirme farkından başka bir şey değildir. Bu ekseri bir İngiliz bir Fransızdan, bir Hıristiyanı bir yahudiden tefrik ederiz. Fakat bu tefriki ırkî hususiyetlerinden ziyade onların tavru hareketlerinden anlarız.

İrkların menşei:

İnsan ilk zamanlardanberi tabiata bağlı kalmış, yeryüzüne yayıldıkça değişen tabii şartlara göre birtakım vasıflar kazanmıştır ki bu farklar bugüne kadar muhafaza edilmiş yahut tesirini göstermekte devam etmiştir. Bu sebeple insanların menşeinden itibaren geçirdiği safhalara kısaca göz gezdirmek faydalı olacaktır.

İnsanların menşei ve ırkların teşekkülü meseleleriyle Biyoloji ve Antropoloji meşgûl olur. Geçen asır ortalarındanberi, evvelce de ileri sürülmüş olmakla beraber, Darwin nazariyesile kat'i bir şekil alan bir görüş hüküm sürmeğe başladı. İnsanların hayvanlar âleminde türemiş bir mahlûk olduğu iddiası bütün düşünceleri sarstı; başta birçok itirazlara uğrayan bu fikir bugün umumiyetle kabul edilen bir nazariye hâlini aldı. Bundan izzeti nefsimiz kırılmamalı, hiç şüphesiz insan bugün yaşayan maymun nevilerinden neşet etmemiştir. Olsa olsa bunlarla pek eski bir akrabalık ileri sürülebilir.

İlk insan şekil ve evsafının tesbiti oldukça güçtür. Pitekanthrop adı verilen ve insanla Maymun arası bir mahlûk olduğu tahmin edilen

yarı insanın bazı kafatası parçaları Cava'da bulundu. Haydelberg'de keşfedilen ve Haydelberg adamı denilen kafatası parçası da bu zümredendir. İlk insanın nasıl vücut bulduğunu izâh edecek vaziyette değiliz. Zaten pek mahdut olan fosiller üzerindeki tetkikler henüz bu noktaları aydınlatmaya kâfi gelmemektedir.

Bazı filozoflarır: dediği gibi insanın tekâmülünde iki mühim safha vardır: Birincisi, ellerin yerden kalkması ve dik yürümesidir. Dimağın inkişafı ve diğer uzuvların tekâmülü bundan sonra kabil olmuştur. İkinci mühim safha lisanın teşekkülü ve düşürce kabiliyetinin artmasıdır. Bu suretle fikir ve tecrübeler nesilden nesile intikâl etmiştir. İlk insan ancak bu zaman teşekkül etmiş sayılabilir. Çünkü bu suretle diğer hayvanların seviyelerini aşmıştır.

Uzun müddet münakaşa edilen bir mesele de insanın Monogenetik veya polygenetik olmasıdır. Yâni din kitaplarının bildirdiği gibi insanlar bir çiftten mi türemiş, muayyen bir zamanda ve muayyen yerde mi teşekkül etmiştir? Yoksa başka başka yerlerde ve muhtelif zamanlarda mı vücut bulmuştur? İnsanın teşekkülündeki güçlük bu hâdisenin yeryüzünün birçok yerlerinde tekerrür etmesine pek az ihtimâl verdirilmektedir. Buna mukabil ırklar arasındaki esaslı farklar da irsanların muhtelif menşelerden geldiğine, fakat ırkların kaynaşması neticesi menşedeki ayrılığın azalmış olduğuna ihtimal verdirilmektedir. Bu noktalar herüz tamamile aydınlanmamıştır. Biyoloji âlimleri insanların bir kökten neşet ettiğini bugünkü farkların sonradan ve zamanla vukua geldiğini ileri sürmektedir ki, biz de mütalâalarımızı bu esasa göre yürüteceğiz.

İnsanın ne zamandanberi mevcut olduğu meselesi de ihtilâflıdır. Bazılarına göre Tersiyer insanı bir masaldan ibarettir. Yeryüzünde ilk insan Glasiye devri esnasında görülmüştür. Şimdiye kadar ilk insanlara ait araştırmalar daha ziyade Batı Avrupa'da yapılmış olduğundan bu mevzuda daima Avrupa kıtası nazarı itibare alınmaktadır. Avrupa'da en eski insan iskeleti bakiyeleri bugünkü insan iskeletlerinden farklı olarak, Haydelberg civarında bir kum tabakası içinde bulunmuştur. Son Buzul Devrinden evvele ait olan Haydelberg adamının eskiliği 200 bin yıl olarak tahmin edilmektedir. Hiç şüphesiz Haydelberg, insanların ilk beşiği olarak gösterilemez. İnsanın zuhuru çok daha evvele ait olması icabeder. Cava'da bulunan pitekantropun yaşadığı zaman Diluviyum Devri başlangıçlarına tesadüf etmektedir. Bu tahminlere göre ilk insanın tersiyer sonralarında zuhur etmiş olduğu kabul edilebilir.

Orta Buzul Devrinde insanların eski dünyanın üç kıtasına yayılmış olduğu anlaşılıyor. Avrupa'nın ilk sekeresi sayılan Neandertal ırkı Son Buzul Devri sırasında yaşamıştır. Bu yeni devrin zamanı 150 bin sene evele kadar çıkmaktadır. Bugünkü insanlar ırkları ise daha yeni devirlere aittir.

İlk Yurt

İnsanların ilk önce nerelerde yaşadığı, sonra muhtelif ülkelere nasıl yayıldığı meselesi Coğrafyayı yakından alâkadar eder. İlk Yurt olmak üzere mütekâmil hayvanların, hususile insana yakın olan ince burunlu maymunların yaşadığı yerler hatıra gelmelidir. Bu bakımdan memeli hayvanlardan mahrum olan Avustralya ile — insanla karabeti pek uzak olan enli burunlu maymunların yaşadığı — Amerikalar sahaları harici kalır. İlk Yurdu Afrika ve Orasya'da aramamız lâzımdır.

Yalnız bir nokta var ki, bu ilk yurt yukarı arzlarda, orta kuşakta mı, yoksa aşağı arzlarda ve sıcak mıntakalarda mı idi? İnsanın çok tüylü olmadığına ve o zamanlar çıplak gezmek mecburiyetinde olduğuna bakılırsa ilk yaşanan yerin sıcak mıntakada olması icabeder. Zaten insana benzeyen maymun nevelerine de biz sıcak mıntakada tesadüf ediyoruz. İlk insanlar çok yağmurlu ormanlarda da yaşamamıştır. Çünkü insanların hareket uzuvları mütemadiyen ağaçlara tırmanmağa göre değil, açık yerlerde yürümeğe göredir. Aynı zamanda buralarda ateş yakmağı da öğrenemezdi. Kurak stepler de ilk yurt olamaz. Çünkü bu steplerde gıda ve su azdır. Burada yaşayan canlı mahlûklar yiyecek temini için az zamanda çok mesafeler aşmak mecburiyetindedir. Bu sebeple kurak steplerin ilk sakinleri çok koşan küçük cüsseli hayvanlardı.

İlk insanların ormanla step arasındaki intikâl sahalarında ağaçlı steplerde yaşamaları ihtimâli daha ziyadedir. Buralar meyve toplayıcılığa, avcılığa ve ateş yakmaya en elverişli yerlerdir. Şu kadar var ki bu ağaçlı steplerin bir kısmı sıcak mıntakada bir kısmı da orta kuşakta uzanır. Yukarıki izahlara göre ilk insanların şiddetli kışlara malik olan orta kuşak steplerinde değil, belki sıcak mıntaka savanlarında yaşadığına hükmedilir.

Eski Dünya'da savanlar Afrika'da, Hindistan'da ve Güney Çin'de uzanır. Bunlardan Afrikadakiler dar ve fasılalıdır, Asyadakiler geniş ve inkişafa müsaittir. Fakat sıcak kuşağın da evvelce bugünkünden daha yukarı arzlarda uzandığını, zaman zaman orman ve step hudütla-

rının değiştiğini de gözönünde bulundurmak icabeder. Hasılı insanların ilk beşiği henüz kati surette tesbit edilememiştir.

Yeryüzüne yayılış

İnsanlar çoğaldıkça ilk yurdundan çıkıp yeryüzüne yayılmıştır. Bu yayılma ve yerî tabiî muhitlere uyma insanlarda bir takım farkların vücuda gelmesine sebep olmuştur.

Çok eski devirlerde insanlar yeryüzünün büyük bir kısmına yayılmış bulunuyorlardı. Fakat bu sözü bugün meskûn yerlerin hemen hepsine vaktile insanların yayılmış bulunduğu şekilde değil, insanların evelce yalnız bir kıtada mahsur kalmadığı, bütün diğer kıtalara yayılmış olduğu şeklinde almak icabeder. Yalnız insan Okyanus ortalarına adalara gidememiştir. Bugünkü ırkların Son Buz Devri esnasında teşekkül ettiği anlaşılıyor. Bu sırada Asya kıtası birbirile irtibatı olmayan üç mintakaya ayrılıyordu: Himalayaları örten buzul duvarı İran silsileleriyle Batıya doğru uzanarak Güney mintakasını Asya'nın diğer diğer kısımlarından ayırıyordu. Yine buzullarla örtülü olan Tanrı ve Altay dağları da Asya'nın Kuzey kısmını ikiye bölüyordu, Doğuda Marçuri ve Çin ülkeleri, Batıda Sibiryâ ve Aral-Hazer hufreleri bulunuyordu. Bu üç mintakanın uzun zaman ayrı bir vaziyette kalması üç büyük ırkın teşekkülüne sebep oldu. Güneyde siyahlar, Doğuda sarılar, Batıda beyazlar türedi.

İrklar:

İnsanların uzvî ve bederî vasıflar bakımından gösterdiği hususiyetlere ırk diyoruz. Aynı zamanda irsî olan bu vasıfların tabiî muhit ile sıkı bir alâkası olduğu anlaşılıyor. İrkin bariz vasfı renktir, insanlardaki renk farkı cildi güneşin tesirinden koruyan bir maddeden husule gelir. Beyazların cildinde bu madde az olduğu için onlar tropik kuşağa mukavemet edememektedir. Bu sebeple yeryüzünde siyahların bulunduğu yerlerle, beyazların yayıldığı yerler birbirinden ayrılmaktadır.

Bundan başka saç ve gözlerinde biçimi, kafa şekli vesaire de ırkların tarifinde miyar olarak alınır. Fakat ekseri Antropoloğlar ölü insanların iskeletleri üzerinde de araştırmalar yapabilmek için kafatasını ırk tasrifine esas almışlardır (1). Bunlara göre insanlar uzun kafalı

(1) Tepeden bakılırsa hiç bir kafatası tamamen yuvarlak değildir. Lâkin bir kısım kafatası genişliğine nazaran uzundur. Bir kafatasının genişliği önden arkaya doğru uzunluğunun beşte dördü veya daha ziyadesi kadar olursa ona geniş kafa denir.

(Dolichocéphale), geniş kafalı (Brachycéphale) diye başlıca iki zümreye ayrılır.

Bu vasıflar bir dereceye kadar iklimin ve tabii muhitin eseri olmakla beraber teferruatta Biolojik sebepler büyük rol oynar. Muhtelif ırkların vücuda gelmesindeki âmillerin mazideki rolleri ve bugüne kadar devam eden izleri ne olursa olsun bu tesirler fark edilmeyecek kadar yavaş olmuştur. İrkların teşekkülü pek eski bir devre aittir. Uzun zaman devam eden karışmalar, bilhassa kültür faaliyetleri ırk farklarını azaltmıştır. Muhtelif milletlere mensup insanlar arasında görülen uzvî farklar ırktan ziyade yaşayış ve beslenme tarzının neticesidir. Maddî ve manevî kültür sahasındaki ilerlemeler vücudun fizikî bünyesi üzerinde de müessir olmaktadır.

Antropoloğlar insanları aşağıdaki ana ırklara ayırırlar.

Siyahlar:

Ostraloid ve Negroidler bu zümredendir. Bu tefrik saçların şeklindeki fark dolayısıyledir. Ostroloidlerin saçları düz ve dalgalı, Negroidlerin kıvırcıktır.

OSTRALOİDLER : En saf nümuneler Avustralya'da bulunduğu için bu ismi almıştır. Aynı ırka Güney Hindistan'da, Seylân'da ve melez tiplerine Kuzey Doğu Hindistan'da, Malaka'da, Sumatra, Selebes, Borneo ve Filipin adalarının bir kısmında tesadüf edilir. Ostraloidlerin saçları beyazlarınkı gibi dalgalı, derisi zencilerinki gibi siyah, burunları yassıdır. Vücutlarının yapılışı diğer ırklardan daha iptidaîdir. Bunların menşei Kuzey Doğu Hindistan'a kadar uzanır. İhtimâl ilk yurt burası idi. Evelce mevcut kara köprüleri sayesinde bugün buldukları adalara kadar yayıldılar. Ostraloidler, yüz binler üzerinden sayılır. Vaktile bütün Avustralya kıtasına yayıldıkları hâlde bugün hücre yerlere çekilmişlerdir. Gitgide azalmaktadır.

NEGROİDLER: Bu ırk en çok Afrika'da münteşirdir. Ayrıca Güney Hindistan'da, Hindi Şarkı adalarında Melanezya'da münferit gruplar halinde yaşarlar. Güney İran ve Belucistan'da zenci melezlerine tesadüf edilir. En bariz tipler Afrika'da bulunduğu için burası menşe olarak kabul edilmektedir. Asya ve Okyanusya'daki zenciler çok karışmıştır. Siyah ırkın asıl hususiyeti saçlarının sık ve kıvırcık olmasıdır. Aynı zamanda burunları yassı ve dudakları kalındır. Kemikleri ince ve serttir. Beyinleri diğer ırklarından küçüktür. Dünyanın en

uzun (Sudanda) ve en kısa boylu (Ekvator ormanlarında) insanları bu ırka mensuptur. Zencilerin mühacereti diğer ırkların delâletiye olmuştur. Melanezya'dan Yenizelenda'ya, Afrika'dan Amerika'ya pek çok zenci taşınmıştır. Bütün dünyadaki zenciler 150 milyon olarak tahmin edilmektedir.

Sıcak mıntaka sakinleri olan astraloidlerle negroidlerde derinin siyah kalması dikkate şayan bir hâdisedir. İnsan seceresinin ilk üyelerinin siyah olduğu sonraları yavaş yavaş beyazlaştığı iddia edilmektedir. Aynı zamanda siyah insanların yeni doğan yavrularının soluk ve sarımsı bir renkte olması sonra tedricen koyulaşması da renk meselesinde iklimin de bir rolü olduğunu gösterir.

Sarılar:

Bunlara Mongoloid de denilir. Doğu Asya halkı ile Amerika yerlilerini ihtiva eder. Bu ırkın bariz vasıfları sarı derili sert ve düz saçlı olmasıdır. Elmacık kemikleri çıkık, gözler çekiktir. Bazı antropologlar Türkleri de Mongoloidlerden saymak isterler. Halbuki Türklerin saçları dalgalı, sakalları sık ve uzundur. Moğollar ise kıllarının azlığı ve köseliği ile tanınmıştır. Aynı zamanda saç kıllarının maktayı Moğollarda dairevî, Türklerde diğer beyazlarda olduğu gibi beyzidir. Mongoloidlerin ilk yaşadıkları yerler katıyetle tâyin edilemiyor. Asya'da ırk farkları Buzul Devrinde ve buz manialarının çoğaldığı zamanlarda vücut bulmuştur. Bu esnada Moğollar bugünkü Moğolistan'a kadar İç Asyanın doğusunda, Yukarı Ho-ang-ho havzasında kaldılar. Çok bariz fizikî vasıflar, bunların uzun zaman diğer ırklardan ayrı yaşadıklarına delâlet eder. İklim müsait bir şekil alır almaz Mançurya'nın Kuzeyine, Doğu Sibiryaya'ya, Batıda Tibet'e ve Tarım Havzasına, Güneyde Çin ve Hindîçiniye indiler ve adalara kadar yayıldılar. Burada zenciler ve ostroloidlerle karıştılar. Tarihini tâyin edemediğimiz bir zamanda Bering Boğazını geçtiler. Amerika'nın ilk nüfusunu teşkil ettiler. Mongoloidler başlıca iki zümreye ayrılır: 1) KUZEY MONGOLOİDLERİdir ki Mançular ve bir kısım Şimalî Asya halkı bu zümredendir. Bunların boyları daha uzun, derileri daha koyu sarıdır. Umumiyetle geniş kafalıdır. 2) GÜNEY MONGOLOİDLERİ Çin, Tibet ve Hindî-Çiniye dağılmıştır. Bunların boyları kısa, ve renkleri daha açıktır. Kısmen uzun kafalıdır. Japçunya Adaları evelce bakıye ırklardan sayılan Aynolarla meskûndü. Bilâhare Kuzey Mongoloidleri, daha sonraları da Güney Mongoloidleri, malaylar buraya sokuldular. Mongoloid ırkta en iptidaî ve en mütekâmil medeniyetlere tesadüf ediyoruz. Fakat bu medeni-

yetlerin menşei meselesi henüz kâfi derecede aydınlanmamıştır. Yeryüzündeki Mongoloidlerin miktarı «900» milyon olarak tahmin edilmektedir.

Beyazlar:

Yakından tanıdığımız üç beyaz ırk vardır. En kalabalık olanı nisbeten esmer renkli, siyah ve kıvrıkcık saçlı, dar alınlı ve uzun kafalı Akdeniz Irkıdır. Akdeniz ırkı tâbiri yenidir. Evelce İberik ırkı denilirdi. Çünkü o zamanlar bu ırk yalnız İspanya'nın Güneyinde tesbit edilmiş bulunuyordu. Sonraları bütün Akdeniz sahillerinde görüldü. Akdeniz ırkı Nil üzerinden Ekvatora kadar sokulduğu gibi Irak, Arabistan ve Hindistan'da, hattâ Hindi Şarkı adalarında da tesadüf edilir.

Bu ırkın kafatasında mütekâmil bir hususiyet yoktur. Aynı zamanda şayanı hayret bir yeknesaklık gösterir. Bu hâl bu ırkın ilk yaşadığı tabii muhitten pek uzaklaşmadığına delâlet eder. Uzak yerlere yayılan ırklar muhit değiştirme ve gıda değiştirme neticesi birçok uzvî değişikliklere uğradılar. Akdeniz ırkı pek çok istilâ ve muhaceretlerin tesiri altında kalmıştır. İran ve Anadolu'daki büyük buz maniaları ortadan kalktıktan sonra Alp ırkı Güneye inerek Akdeniz ırkı ile karıştı.

Beyazların diğer bir zümresi de *Nordik* Irkı veya Kuzey ırkıdır. En çok Baltık ve Şimâl Denizi sahillerinde tesadüf edilen bu ırk uzun boylu, uzun kafalı, mavi gözlü ve kumral saçlıdır. Miktarca diğer beyazlardan az olduğu gibi intişar sahası da muayyendir. İlk vatanın Urallar'ın Garp etekleri olduğu zan edilmektedir. Buradar: muhtelif istikâmetlere dağılmışlardır.

Nordik ırk tâbiri de yenidir. Evelce bütün beyaz ırka Kafkas ırkı denirdi. Bu uzun zaman devam etmiştir. Son zamanlarda bir de Ârî sözü ortaya çıktı. Ârî tâbiri daha ziyade bir lisan grubunu ifade eder. Avrupa'da İskandinavyalılar, Bavyeralılar ve İspanyollar aynı Ârî lisan zümresine mensup oldukları hâlde biri Nordik, diğeri Alp, öbürleri de Akdeniz ırkı evsafını gösterir. Nordik ırkın aynı şekilde uzun kafalı Akdeniz ırkının şimâle sürülmüş bir kısmı olduğunu ileri sürerler de vardır.

Alp Irkı:

Yalnız Alp dağları mintakasına münhasır bir ırk değildir. Yeryüzünün bir çok ova ve dağlarında bu ırka tesadüf edilir. Orta Avrupa'da ilk defa bu mintakada tetkik edildiği için bu ismi almıştır.

Balkar ve Anadolu'da, Türkistan'da da münteşirdir. İntişar kabiliyeti diğer beyazlardan ziyade olan bu ırk hemen bütün kıtalara yayılmış vaziyettedir. Alp ırkının ilk yaşadığı yerler Altayların Batı etekleri olarak kabul edilmektedir. Bu esnada İran ve Anadolu dağları buzlarla örtülü idi. Bugün bakiyesini gördüğümüz Aral ve Hazar derizini ihtiva eden bir iç deniz kutuplara kadar uzanıyordu. Doğuda da yüksek dağlarla çevrili olan bu sahanın her taraftan irtibatı kesilmiş bulunuyordu. Buzul Devri sona erdikten sonra civar mıntakalara, hattâ uzak kıtalara dağıldı. Alp ırkı Avrupa'ya geldiği zaman yeni bir kültür getirdiler. Ön Asya'da ve Mısır'da da medeniyet hareketlerine sebep oldular. Uzak Doğuda Mongoloidlerle de karıştılar. Güneyde Hindistan'a indiler. Batıda Alp, Güneydoğuda Dirrik, Anadolu ve Kafkasya'da torid ve Türkistan'da turanid ırklarını geniş kafalı olmalarından dolayı mongcloid saymak doğru olmaz. Çünkü bu vasıf dağlık yerlerde geniş kafaların bulurmasıyla izah edilir. Buna mongoloid ırktaki köselik ve sarı derililik ile karıştırmamalıdır. İki buçuk milyarı bulan bu günkü dünya nüfusunun yarısı beyaz ırktandır. Fakat bu tahminler tam bir tahmin olamaz, çünkü gerek Yeni Dünya'da, gerek Eski Dünya'da beyaz melezlerinin miktarını doğru olarak tahmin kabil değildir.

Mongoloidler ana yurttan olduğu gibi durmakta, zenciler sıcak kuşakta yaşamakta, beyazlar ise 30° - 65°, veya 25° - 52° paralelleri arasında gelişmektedir. Beyazlar sıcak kuşakta adavari bir şekilde bulunduğu gibi, kutup bölgesi de beyazlara açılmış bulurmaktadır.

Türkiye Halkının İrkî Hususiyetleri:

İrklar hakkında umumî bir bilgi edindikten sonra Türkiye halkının irkî vasıflarına geçebiliriz. Yakın zamana kadar bu bilgiler çok eksik müşahedelere dayanıyor, daha ziyade Avrupalılar arasında yerleşmiş eski husumet hislerinden ilham alıyordu. Bu sebeple hiç bir ilmî değeri olmayan fikirler ileri sürülüyordu.

Türkiye halkının irkî hususiyetleri hakkında ilk ciddî araştırma Büyük Atatürk'ün himmeti ile olmuştur. 1937 senesinde bütün Türkiye'ye şâmil olmak üzere 64 bin kadın ve erkek üzerinde antropometri anketi yapılmıştır. Bu müşahedenin ilmî usullere göre yapılmasını temin için Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Enstitüsü, ayrıca İstatistik Umum Müdürlüğü vazifelendirilmiştir. Anket cetvellerinin kurs görmüş Vilâyet Sıhhiye Müdürleri ve memurları en yeni âletleri kullanarak hazırlamışlardır. Bu anketin neticeleri ve tahlilleri İstatis-

tik Umum Müdürlüğü ile Türk Tarih Kurumu tarafından yayınlanmıştır (2).

Bu ankete göre alınan neticeler şu şekilde hülâsa edilir: Renk itibarile Türkiye halkı umumiyetle beyaz ırk vasfını göstermektedir. Beyaz ırkın bu vasfını tamamlayan gür saç ve sakal hemen her tarafta mevcuttur. Böylece Türkiye halkı, seyrek saç ve sakal ile karakterize edilen sarı ırktan ayrılmaktadır.

Kafa tası karinesi erkek ve kadınlarda ortalama 83 tür. Buna göre Türkiye halkı umumiyetle geniş kafalı, yarı brakisefaldır. Beyaz ırkın Alp tipindedir. Antropologlar Alp tipini asıl Alp, Dinarik, Torid ve Turanid diye tali kollara ayırırlar. Geniş kafalı tiplere umumiyetle dağlık bölgelerde rastlandığı için Türkiye'de de bu tiplerin hemen hepsi mevcuttur denebilir.

Yine anketten alınan neticeye göre Türkiye'de erkeklerin ortalama boyu 1.65 metre, kadınların ise 1.55 metredir. Umumiyetle erkekler ortadan yukarı, kadınlar ise ortadan aşağı guruba girer. Erkek ile kadın arasında boy farkı 13 santimetreyi bulmaktadır. Bu kadar büyük bir farka ancak çok uzun boylu insanlar arasında rastlanmaktadır.

Türklerin aslen Sarı ırktan olup beyazlarla karışmış melez bir ırk olduğu iddiasında da bu anket neticelerine göre çok esassız kalmıştır. Çünkü ülkemizde mongoloid vasıflar gösteren insanların nisbeti nadir denecek kadar düşüktür. Macarlar ve Bulgarlarda olduğu gibi Türkiye halkında da mongoloid vasıfların izi görülmemektedir.

(1) 1937 Türkiye Antropometri Anketi, T. C. İstatistik Umum Müdürlüğü Yayınlarından No: 151, 1937. Prof. Dr. Afet İnan, Türkiye Halkının Antropolojik Karakteri, Türk Tarih Kurumu Yayınlarından No: 15, 1947.